

КОНЦЕПЦИЯ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

от

от ЕВГЕНИ ИВАНОВ ИВАНОВ

прокурор във Военно-апелативна прокуратура и
кандидат за избор на член на Висшия съдебен съвет
от квотата на прокуратурите

24 юли 2020 година

гр. София

Настоящата концепция е разработена в съответствие с чл. 29в, ал. 4 от Закона за съдебната власт и е израз на личните ми представи за принципите, целите и приоритетите, които са от съществено значение за изпълнение на заложените високи стандарти и изисквания към дейността на Висшия съдебен съвет.

ВЪВЕДЕНИЕ

Конституцията на Република България и Закона за съдебната власт точно определят правомощията на Висшия съдебен съвет като висш орган с административни функции. Доколкото основния и устройствения закони подробно се занимават с неговото конституиране, въпросът за механизма на създаване и функциониране на този орган не повдига съществени юридически въпроси.

Като постоянно действащ орган, Висшият съдебен съвет осигурява независимостта на съдебната власт, в съдържанието на което задължение се включва подкрепата на институционална независимост, суверенното вземане на решения в съответствие с неговата компетентност, необходимостта от защита на почтените професионалисти магистрати, които стриктно и добросъвестно осъществяват правомощията си по закон.

ОСНОВНА ЦЕЛ

Основната цел в работата ми като член на Висшия съдебен съвет ще бъде да гарантира върховенството на закона и да достигне европейските стандарти за независимост, прозрачност, ефективност и отчетност. Това

може да бъде осъществено единствено с позитивизъм, приемственост, решимост и последователност, чрез които ще се постигне развитие и надграждане на започнатото, както и действия в нови посоки. Воден от законодателното разбиране, че Висшият съдебен съвет представлява съдебната власт, осигурява и отстоява независимостта ѝ, определя състава и организацията на работата на съдилищата, прокуратурите и следствените органи и обезпечава финансово и технически тяхната дейност, без да се намесва в нейното осъществяване, формулирам своето виждане за приоритети и цели в работата си, ако колегите прокурори ми гласуват доверието и бъда избран за член на ВСС, ще работя в следните насоки:

НЕЗАВИСИМОСТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

С измененията през последните години в Закона за съдебната власт бяха направени решителни крачки към изпълнение на най-важната стратегическа цел за гарантиране независимостта на органите на съдебна власт чрез ефективни мерки срещу корупция, политически и икономически натиск и други зависимости. Разделянето на Висшия съдебен съвет на съдийска и прокурорска колегии бе отчетено като „преодоляване на институционалните проблеми за неправомерно влияние върху Висшия съдебен съвет“, а ефективността на тази важна стъпка предстои да бъде доказана във времето чрез работата на ВСС и оценката на магистратската общност и обществото.

Изграждането и утвърждаването на независимостта на съдебната власт е немислимо без подкрепата на самата държава чрез останалите власти – законодателна и изпълнителна, както и на гражданско ни общество, които с общи усилия трябва да уважават и защитават престижа на българската съдебна система, защото независимостта на съда и прокуратурата е висша обществена ценност и постижение на демократичната култура, която трябва да бъде грижливо съхранявана и защитавана.

Ето защо, убедено вярвам, че доверието в съдебната власт следва да се заслужи както от обществото, така и от отделния магистрат, а това може да бъде постигнато единствено чрез пълна прозрачност на процеса на вземане на решенията в съдийската и прокурорска колегии и пленума на ВСС, своевременна отчетност и контрол, активни действия насочени към категорично отхвърляне на практиките, свързани с влияния в хода на разследването по делата и правораздаването под всякаква форма и начин, реализиране на отговорност при нарушения, непримирима борба срещу корупцията и предотвратяване на конфликтите на интереси.

За възстановяването на авторитета на съдебната власт е необходимо магистратите да проявяват безупречен морал и висока нравственост, както и категорична нетърпимост към неетични прояви на свои колеги. Утвърждаването на професионалната етика като стандарт за поведение в

действията на всеки магистрат е абсолютната предпоставка за връщане на общественото доверие в правосъдието и създаване на усещане за справедливост в обществото.

За да бъде повишено доверието на обществото към съдебната система ще работят активно за публичност и отчетност; изграждане на ефикасни, пълноценни, професионални взаимоотношения с представителите на изпълнителната и законодателна власт и периодична оценка на резултатите от провежданата реформа на съдебната система и своевременна реакция при липса на резултат от приложените мерки. Основна цел е постигането на реални и видими резултати, т. е. ефективност на съдебната реформата, затова е изключително важно силите и енергията да се използват максимално прагматично.

КАДРОВА ПОЛИТИКА НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ НАТОВАРЕНОСТ

Въпросите свързани с натовареност на магистратите, атестиране на магистратите, подбор, назначаване, повишаване и преместване на магистратите, назначаване на административни ръководители, повишаване на място на магистратите и поощрения съставляват най-чувствителна сфера на дейност, защото в тази област са и основните критики на действащите магистрати, съсловните организации и европейските ни партньори.

Възраженията срещу кадровата дейност на ВСС могат да бъдат обобщени в няколко насоки, очертани в забавяне на провеждане на конкурсите за заемане на свободни места в органите на съдебната власт и заместването им с института на командироването; липса на политика, съобразена със съвременните европейски изисквания в областта на човешките ресурси; необективност на системите за атестиране и кадрово израстване и липса на гаранции и цялостна концепция на ВСС за кариерно развитие на магистратите според професионалните им и нравствени достойнства. Очертаните проблеми болезнено стоят в основата на липса на реални перспективи за кариерно развитие на отделния магистрат, затова ще положат усилия за повишаване доверието на колегите в конкурсите за назначаване и повишаване на магистрати, и тяхната ефективност в установяването на позитивен кариерен подбор.

Безспорно натовареността е важен въпрос, но тя трябва да бъде неразривно свързана със спецификата на дейността на магистратите в отделните органи на съдебната власт, която не трябва да подлежи на механично измерване единствено с количествени признаци и цифрови обобщения на статистически данни. При определяне на нормата за натовареност на магистратите в отделните органи на съдебна власт при образуването и разглеждането на делата в досъдебната, както и в съдебната им фаза следва да бъде взето предвид инфраструктурното, демографското,

културното, криминогенното и социално-икономическото отношение на районите на отделните органи на съдебна власт.

АТЕСТИРАНЕ

Доколкото задача на Висшия съдебен съвет чрез атестационните комисии, създадени с измененията на ЗСВ, в съдийската и прокурорската колегии да гарантира единния подход и прозрачността при оценяването в териториалните рамки на страната, следва да бъдат утвърдени ясни критерии за оценяване, които да не поставят под съмнение показателите за атестиране за обективното оценяване. Тази материя е сложна и деликатна, което води до честите промени в нея, но се надявам да продължи да се търси оптималния вариант, чрез който да се постигнат и правилните решения за всички страни.

Считам, че атестирането на съдии, прокурори и следователи по ясни правила, еднакви критерии и подходи за обективна оценка на дейността на отделния магистрат ще доведе до значително повишаване на доверието в конкурсното начало при преместване и повишаване на магистратите.

Въвеждането на конкурсите, преди всичко за повишаване в длъжност и за преместване на съдия, прокурор и следовател в органите на съдебната власт, е най-чувствителната сфера от дейността на Висшия съдебен съвет, тъй като резултатите са пряко свързани с кариерното израстване на магистратите и обективират на практика ефективността на цялостната кадрова дейност на Висшия съдебен съвет. Недоверието и скептицизма на магистратите по отношение на съществуващите реални възможностите за повишаване в длъжност или преместване на същото ниво от един орган в друг, намирам в липсата на ясна дългосрочна политика на планиране на развитието на човешките ресурси в съдебната система, което може и трябва да се промени. Ще работя в посока на това, Висшият съдебен съвет да провежда политика на ясна визия и перспектива за състоянието на кадровия потенциал на съдебната система.

ПООЩРЕНИЯ И НАГРАДИ. ДИСЦИПЛИНАРНА ПРАКТИКА.

Политиката на Висшия съдебен съвет следва да бъде обновена и да се предприеме ефективно развитие на процесите на мотивиране на магистратите и съдебните служители посредством поощрения и награди. През последните години се наблюдава професионална демотивация действаща спрямо съдиите, прокурорите и следователите и сериозно деградиране на чувството за общност в колегите. Все по-често ставаме свидетели на занижена или липса на съществуваща първоначална мотивация. Наблюдава се отсъствие на чувство за постижение и лично професионално израстване, което се проявява още и като продължителен престой на място в заеманата длъжност при висока квалификация за нея. При реално постигнати резултати от съдиите, прокурорите и следователите отсъства признание. В много случаи то е неневременно или не в необходимата степен, което следва да се промени,

като постиженията бъдат подкрепени със съответния вид награда по реда и начина указан в закона. Дори се наблюдава липса на обратна връзка за постиженията и резултатите на конкретен магистрат или по конкретно дело. Всичко това води до демотивация на магистратите поради липса на професионална изява, застой на наличен потенциал, ограничени възможности за професионално развитие и се наблюдава във всички органи на съдебна власт. Положителна практика в тази насока е, че през последните години редица прокурори и следователи получават награди и поощрения от Главния прокурор и от административните ръководители в Прокуратурата на Република България, като признание за проявен висок професионализъм, както по конкретни резултати по дела, така и за принос към дейността на държавното обвинение. Такова признание следва да получават и служителите от съдебна администрация, които подпомагат технически дейността на прокурорите и следователите, като административните ръководители ги награждават за добре свършена работа. Това ще доведе до професионална удовлетвореност на съдебните служители и ще подобри работата им по прокурорските преписки и дела.

Прилагане на действащите законодателни норми и разработване на механизъм за поощрения на магистратите ще доведе до лична мотивация на всеки магистрат за качествено изпълнение на служебните задължения и висок професионализъм. Извън необходимостта от подобряване на практиките на ВСС за кариерно израстване, считам че процедурите за повишаване на място в ранг, както и съществуващата към момента системата за поощрения са инструменти за преодоляване на тенденцията за демотивация на човешките ресурси на системата.

Дисциплинарната практика на ВСС следва да бъде усъвършенствана. Сред магистратите битува усещането, че дисциплинарните производства се образуват от ВСС по неясни стандарти и с оглед личността на дисциплинарноотговорното лице. Тази ситуация може да бъде преодоляна с разработването и въвеждането на Единни стандарти за дисциплинарна дейност на ВСС. Това изисква преосмисляне на дисциплинарния процес, защото такъв, какъвто е в момента, той не постига законоустановените си цели и не оценява адекватно работата на магистратите, като може да се превърне в механизъм за репресия. Поради тези причини ВСС трябва целенасочено да пристъпи към разработване и формулиране на стандарти в тази насока. Необходимо е и създаване на устойчива практика за индивидуализиране на дисциплинарните наказания. Ясните критерии ще гарантират равнопоставеност при привличането на съдиите, прокурорите и следователите към дисциплинарна отговорност и налагането на дисциплинарни наказания, обективност на проверките и крайните оценки за виновно нарушение. Именно такива критерии биха гарантирали липса на субективизъм и биха изолирали опитите за влияние върху независимостта на магистратите.

ПОЛИТИКА НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ В ОБЛАСТТА НА НАКАЗАТЕЛНОТО ПРАВОСЪДИЕ

Висшият съдебен съвет няма законодателна инициатива, но това не е пречка да има активна позиция в процеса по инициране и дейности по проектите за НК и НПК, които са изключително важни за настроенията в обществото и формирането на оценката за работата на съдебната ни система. Безспорно е, че едни от най-чувствителните за обществото теми са наказателната политика на държавата и наказателната репресия, наказателното преследване на всички престъпления и всички наказателноотговорни лица, извършили престъпления. Обществото трябва да бъде убедено, че законите важат за всички и се прилагат еднакво. За формирането на това убеждение от съществено значение е работата на разследването, прокуратурата и наказателния съд, въпреки че те обхващат по-малката част от делата в съдебната система. Тя обаче, е по видимата за хората и съдбата на наказателните дела има по-голямо въздействие върху обществеността от гражданските, а за да работи наказателната ни система, е необходима съвременна и модерна наказателноправна уредба.

Наскоро беше приета Концепция за наказателна политика /2020-2025/, която е важен стратегически документ за модернизиране на българското наказателно законодателство.

Следваната до момента политика от ВСС трябва да бъде продължена, като в работата по изготвянето на посочените нормативни документи е крайно наложително да бъдат включени и магистратите, които са практикуващите юристи, тъй като те имат професионалния поглед и опит от прилагането на текстовете в наказателните закони, поради което могат ефективно да допринесат за изготвянето на работещи и ефективни правни конструкции. Отговорността за мотивирането и включването на магистратите в този процес е на Висшия съдебен съвет, тъй като в момента е налице ситуация, в която съдиите, прокурорите и следователите са силно демотивирани да участват в тези процеси. Обратно, участието ми в обсъждане на законодателни промени ще е израз на убеждението, че обединените усилия и конструктивният подход ще предпоставят създаване на стабилни гаранции за независимостта на съда и прокуратурата. Факт е, че за всяка предприета промяна в наказателните закони се иска тяхното мнение, но е факт и това, че почти винаги препоръките и предложенията им остават нечути и в крайна сметка те не се вземат под внимание при окончателното оформяне на законодателните промени в Народно събрание. Резултат от това е нежеланието на работещите магистратите да участват в този процес и трайното им убеждение, че дори и да се ангажират с това, предложенията им не се обсъждат, а присъствието им на подобни форуми е по-скоро формално отколкото експертно. Това трябва да се промени, тъй като без участието на магистратите в тези процеси, няма да се постигне желания от всички позитивен резултат.

Налице е необходимост от адекватна защита на гражданите и обществото, съобразена с динамичните, бързо променящи се обществени процеси, които протичат в страната и са в пряка връзка с глобализацията на престъпността. Също така, наложително е прокуратурата да бъде разтоварена от разследването на престъпления, които са с изключителна ниска степен на обществена опасност или съставляват административни нарушения. Пример за това са едни от най-често срещаните престъпления (чл. 343, ал. 1, б. „а“ от НК), които не са актуални, не защото тези деяния не се случват, а защото обществените отношения свързани с тях се уреждат по един бърз, съвременен и практичен начин, който не е бил законодателно установен при включването на тези престъпления в Наказателния кодекс през 1968 година. Считам, че е неоправдано държавата да се ангажира с воденето на тежки и скъпоструващи производства, които в крайна сметка или се прекратяват по искане на пострадалото лице, или приключват с освобождаване на обвиняемия от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. В тази насока при наличие на законодателна воля и сътрудничество между ВСС и Министерство на правосъдието, тези промени ще бъдат факт и ще облекчат значително съдебната система.

Няма спор, че редица от причините, пораждащи отрицателни явления в дейността на прокуратурата, се нуждаят от реформиране. На първо място това е процесуалния формализъм в работата на досъдебното производство. Гдини наред не бяха преодолените ретроградни постановки от миналото, които понастоящем са изоставени в почти всички централно и западноевропейски държави (изкуственото разграничение между оперативно – полицейска и наказателно процесуална дейност; изискването за формално поставяне на началото на досъдебното производство; формалното привличане на обвиняем още преди официалното повдигане на обвинение пред съда и т.н.). Нещо повече, в европейските държави няма система, в която едни и същи факти да трябва да се установяват трикратно преди постановяването на присъдата – веднъж в рамките на предпроцесуална проверка, веднъж в хода на разследването и по-нататък, пред първоинстанционния съд.

Друг съществен проблем се явява натоварването на прокурорските органи с нетипични за функцията на наказателно преследване задачи, като например: 1) надзорът върху дела срещу неизвестен извършител, което в модерните правораздавателни системи е основен приоритет на полицията; в тези системи прокуратурата осъществява наказателно преследване, т.е. дейност срещу установени извършители на престъпления, а до събиране на съответните доказателства работата по делата е концентрирана върху правомощията на разследващите органи; натоварването на първоинстанционните прокуратури да се произнасят по хиляди случаи на малозначителни деяния, които изобщо не следва да бъдат отнасяни към компетентността на прокурорските органи, защото ги правят участници в процедура за административно наказване; допускането на възможност до

прокуратурата да бъдат отправяни и задължението на прокурорите да се произнасят с процесуални актове по всякакви и по всякакъв повод жалби, сигнали и молби на граждани, при условие, че световна тенденция е такъв вид документи да се завеждат в съответните разследващи структури – митници, данъчни органи, полиция, а едва при събирането на доказателства за извършено от конкретно лице престъпление, материалите да се изпращат на прокуратура за предприемане на персонално наказателно преследване.

Не съществува пречка за предприемането на законодателни реформи в тази насока, а Висшият съдебен съвет да бъде двигателя на тези процеси съвместно с Министерство на правосъдието до внасянето им в Народно събрание, като прояви нужната упоритост и авторитет за налагане на тези промени чрез защита на предложенията в парламентарните комисии.

ПРОФЕСИОНАЛНА ЕТИКА

Етичният кодекс на магистратите утвърждава единни стандарти за поведение на магистратите както в служебните отношения, така и в обществения живот. Опитът и компетенциите, който съм придобил в тази област през годините ще споделя с готовност и всеотдайност при преследване на целта ми за утвърждаване престижа на професията и българския магистрат. С кодекса се постигна силно превантивно въздействие за стриктно спазване на изискванията за етично поведение, както от страна на членовете на ВСС, така и по отношение на всички съдии, прокурори и следователи. Постигна се силен възпиращ ефект и спрямо проявите на корупцията в съдебната система. Още с приемането си Етичният кодекс се превърна в мощен инструмент за коригиране поведението на магистратите и съобразяването му с правилата за етично поведение, което неминуемо ще доведе до устойчив модел на поведение на магистратите и по този начин положителния публичен образ на съдията, прокурора и следователя ще се утвърди в представите на обществото. Етично поведение на магистратите – това е основно тяхно средство за издигане и поддържане на доброто им име сред колегите, служителите и обществото, с огромен потенциал за опазване и гарантиране на независимостта и непристрастността при изпълнение на служебната им дейност. Развитие на разбирането и усещането на магистратите за почтеност и благоприличие, и непримиримост към отрицателните прояви в гилдията, както и концентриране на усилията в тази насока към младшите и новоназначени магистрати, неминуемо ще доведе до положителен резултат, както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект.

СЪВЕТ ЗА ПАРТНЬОРСТВО, ГРАЖДАНСКИ СЪВЕТ И РАБОТА С ИНСТИТУЦИИТЕ

Новосъздаденият и отскоро заработил Съвет за партньорство към ВСС има огромен потенциал, който следва да бъде използван и развит. Той е мястото, където може в максимална степен и директно да се осъществи

комуникацията и диалога между магистратите, членовете на Висшия съдебен съвет, а и институцията ВСС, тъй като се състои от легитимно избрани представители на Висшия съдебен съвет, на професионалните организации на съдиите, прокурорите и следователите, както и на магистратите, които не членуват в такива организации. Въпреки дългият път и големият период от време, който измина от създаването му до началото на неговата дейност, след първото му заседание, което се проведе на 03.02.2020 г., бяха набелязани направленията и темите за работа, които със сигурност ще покажат позитивния ефект от съществуването на този своеобразен магистратски форум.

Гражданският съвет към ВСС е едно много позитивно явление, чиито капацитет се доказва през годините. Той се утвърди като форум за изразяване на идеи, препоръки, мнения, дори и критики, които са полезни за ВСС и в значителна степен биха могли да помогнат в работата му. Числеността на организациите, членуващи в гражданския съвет към ВСС се променяше през годините на съществуването му, но остана стабилна и през последните години се забелязва засилен интерес към него. Капацитетът на неправителствените организации и професионалните съсловни организации, членуващи в гражданския съвет ефективно се използва за повишаване качеството на дейността на ВСС, и допринася за утвърждаване на авторитетът на институцията в обществото. Традиционно добри са утвърдените практики за съвместна работа с институциите – Народно събрание, Министерство на правосъдието (Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система), съсловните организации и НПО-та, и тази дейност следва да продължи и занапред, тъй като ползотворните резултати от дейността му са отражение на усилията за успешно реализиране на съдебната реформа в унисон с очакванията на обществото.

МЕДИЙНА СТРАТЕГИЯ И КОМУНИКАЦИОННА ПОЛИТИКА

Активна и успешна е политиката на Висшия съдебен съвет по Плана за действие за изпълнение на Комуникационната стратегия за съдебната. ВСС продължи дейността си чрез участие в създаване на устойчив модел за комуникация на органите на съдебната власт със средствата за масова информация чрез проактивна комуникационна политика за постигане на диалог, партньорство, взаимодействие и гарантиране на отчетност на съдебната власт. Необходимо е тя да бъде съобразена със спецификите в дейността на съдебната власт и правото на достъп до информация на гражданите и активната работа с медиите с цел популяризиране на процесите, които се развиват в съдебната система и най – вече ефектът от дейността на магистратите. Търсене на положителни и добри новини в крайна сметка ще доведе до възвръщане на положителния образ на българския магистрат. Освен това считам, че въвеждане на правила за пряка комуникация на членовете на Висшия съдебен съвет с магистратите и

обратната връзка, като гаранция за запазване на тяхната независимост при обмена на информация и избягване на всяко съмнение за лобиране, кадрване или фаворизиране на магистрат, ще доведе също до положителен резултат с оглед повишаване и утвърждаване на доверието на магистратската общност към кадровия орган. Ето защо, въвеждането на периодичен отчет, обоснован на принципа на прекия диалог със съдиите, прокурорите и следователите ще създаде необходимите предпоставки за подобряване на междуинституционалните отношения в съдебната система.

Ще работя за създаването на модел за своевременни и адекватни реакции на ВСС при проявен от граждани и медии интерес, към неприключили дела с висок обществен отзвук, с оглед защита независимостта на магистратите и подкрепа при вземането на обективни решения.

Необходимо е своевременна и адекватна реакция на ВСС при публикуване на информация за поведение на магистрат, което уронва престижа на съдебната власт, респективно, реакция и в противоположната ситуация, при данни за поведение на магистрат, с което се издига и утвърждава авторитета на съдебната власт.

Сериозен и ефективен инструмент в тази насока е Приетия с Решение на Прокурорската колегия на ВСС от 20.03.2019г. „Механизъм за публична реакция на ПК на ВСС в случай на засягане на независимостта и доброто име на прокурори и следователи“.

СЪДЕБНА КАРТА

Въпросът с актуализирането и оптимизирането на съдебната карта винаги е бил актуален и стои пред българската държава от освобождението до днес. За пример може да се посочи, че само за времето до 1944 година промени са правени шест пъти, но независимо от смяната на моделите, начинът на райониране на органите на съдебна власт винаги следва административното деление на територията на страната и се ръководи от принципа за достъпно и близко до хората правосъдие. Погледнато исторически, може да се направи извода, че като цяло до 1934 г. е бил налице стабилитет при районирането и разположението на отделните съдилища. Това може да се отдаде, от една страна, на стабилността на административното деление на територията на държавата, а от друга – на съвпадането на интересите на политическите партии с целите на принципа за достъпно и близко до населението правораздаване. На второ място, промените, извършени след преврата от 19 май 1934 г. показват, че всяко рязко и мащабно действие в тази посока дестабилизира системата, затруднява нейната дейност и оказва негативно влияние върху положението на съдиите. Това от своя страна предизвиква силна обществена реакция, която налага

постепенното връщане назад. На трето място, подобни промени задължително изискват обсъждането им с правната общност и съобразяването с обществения интерес.

Днес, промяна на организацията на правосъдието чрез прекрояване на съдебната карта, с оглед оптимизиране на структурите в съдебната система, повишаване ефективността на тяхната дейност, а оттам и качеството и бързината на правосъдието е неминуема, тъй като в държавата се развиват процеси на глобализация и урбанизация в мащаби, каквито са били немислими само допреди 20 години. Нито икономическото развитие на регионите в страната, нито демографското им състояние съответстват на положението отпреди 100, 50, 25, та дори и 15 години, за да може да бъде аргументирано и оправдано запазването на статуквото. Същевременно темповете на навлизането на новите технологии в живота на човека променят, както неговото мислене, така и възможностите му за изява и постигане на максимален ефект от дейността му със сравнително по-малък физически потенциал. Компютърните технологии променят кръгозора и възможностите на хората и институциите, и това е бъдещето.

Същевременно, човешкият фактор е най-големият потенциал на институциите и той трябва да се пази и менажира внимателно, защото в противен случай могат да се получат сериозни сътресения в системата, които значително да затруднят нейното функциониране, а този ефект би бил пагубен за авторитета на съдебната система в обществото и би похабил инерцията и желанието за реформа, както у гражданите, така и у магистратите. С цел да се избегнат подобни ефекти при прекрояването на съдебната карта и започналият необратим процес, след Решение № 2 от 7 февруари 2017 г. по к.д. № 13/2016 г., обн. , ДВ, бр. 20 от 07.03.2017 г. на КС на РБ, е необходимо въвеждане на еднакви, справедливи и безпристрастни правила за всички органи на съдебната власт. Въпреки това, считам че системата на правосъдието трябва да запази в определена степен своя консерватизъм, тъй като той е гаранция за въздаваната и пазена от нея справедливост, която държавата дължи на своите граждани.

ЕЛЕКТРОННО ПРАВОСЪДИЕ

Очаквано въвеждането на електронното правосъдие в българската съдебна система е един от приоритетите на настоящият състав на Висшия съдебен съвет. Реформата на съдебната система е безусловно свързана с един от основните елементи от концепцията за електронно управление в държавата и това е въвеждането на електронното правосъдие. Споделям виждането, че въвеждането на мерките за електронното правосъдие трябва да гарантира еднаква степен на ефективност на органите на съдебната система и на техните администрации при осъществяване на компетенциите им и най-малко същото ниво на сигурност за реализацията на процесуалните права на гражданите, и сигурност на оборота. Приложението на електронния документ

и електронния подпис в работата на органите на съдебната власт налага приемането на промени в съответните материални и процесуални закони. Използването на електронния документ и електронния подпис пред органите на съдебната власт и регулирането на използването на технологиите, на практика означава, гражданите да могат по електронен път да упражняват процесуалните си права, органите на съдебната власт да могат по електронен път да извършват процесуални действия като издаване на актове или уведомявания, както и да извършват електронни удостоверителни волеизявления. Така, както целта на електронното управление е всички администрации в държавата да предоставят електронни услуги на гражданите, така чрез електронното правосъдие да има възможност за заявяване на извършването на удостоверителни изявления и процесуални действия в електронна форма, за електронно връчване на съобщения и призовки и достъп до поддържаните от органите на съдебната власт електронни дела и публични регистри. И това рано или късно ще се случи.

Считам, че съществена стъпка по отношение на електронното правосъдие ще е въвеждането му в наказателния процес и установяването на практика по упражняването на процесуални права в електронна форма.

България изостава по отношение на въвеждането на електронното правосъдие в неговия цялостен вид, въпреки че в тази сфера са направени големи капиталовложения и е извършена огромна работа в продължение на много години. Положителните примери в тази насока са Унифицираната информационна система /УИС/ на прокуратурата и Единния портал за електронно правосъдие на съдилищата, както и Единната информационна система на съдилищата /ЕИСС/. УИС осигурява възможност за цялостен електронен документооборот в рамките на прокуратурата и възможност за електронен обмен на документи между участниците в Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП) и прокуратурата.

ЕДИННА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ С ПРЕСТЪПНОСТТА (ЕИСПП)

Въвеждането в действие на целия капацитет на Единната информационна система за противодействие на престъпността /чл. 378 и сл. от ЗСВ/ трябва да е приоритет, освен за всички институции ангажирани с нея, така и за Висшия съдебен съвет. Това ще доведе до реалната възможност за повишаване капацитета на държавата в борбата с престъпността. Чрез системата ще се осигури възможност за мониторинг на наказателните производства през целия период на развитието им, а също така и в последващия етап на изпълнение на наказанията. По този начин ще се осигури и много по-ефикасно взаимодействие на правоохранителните органи на държавата, ангажирани с разкриване и разследване на престъпленията,

наказателно преследване на извършителите и реализиране на наказателната им отговорност, както и изпълнение на наложените наказания.

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ И ПРОЕКТИ

Международната дейност на ВСС се изразява в тясно сътрудничество с институциите от ЕС и други държави, с които България има традиционно добри отношения. Участието в Европейска мрежа на съдебните съвети и Балканска и Евро-средиземноморска мрежа на съдебните съвети е важно във връзка с обмяната на опит по въпроси, свързани с организацията, управлението и администрирането на съдебната власт.

Висшия съдебен съвет следва да продължи политиката за успешно приключване на започнатите вече проекти и проактивен подход при реализирането на нови. По този начин успешно би могъл да се повиши капацитетът на институцията, като същевременно си постигат набелязаните и реалистични цели очертани от актуализираната стратегия за развитието на съдебната система, а защо не и търсене на нови, недефинирани досега направления за развитието ѝ. Финансирането със средства външни за бюджета на съдебната власт е само един от положителните ефекти от тази дейност и то не най-важния и целен резултат. Това е оптималния начин за постигане на ясно дефинирани цели, които са стъпките в посоката към голямата цел на реформата и могат да доведат до бързи и категорични резултати в краткосрочен план.

СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Ще вложа усилия за постигане на висока ангажираност и засилено внимание спрямо дейността на Висшия съдебен съвет, свързана със трудовите и социални права на магистратите и съдебни служители (застраховки, условия на труд, медицински прегледи и др.) Предвид низходящата и негативна за магистратите тенденция след 2011 година по отношение на застрахователните събития и нивата на обезщетение при настъпването им, ще работя усилено за подобряване на условията и повишаване нивата на обезщетения, предвидени в застрахователните договори.

Основни насоки в тази област по които считам, че следва да се положат достатъчно усилия, решимост и осигурено финансиране за опазване здравето и живота на българския магистрат са:

1. увеличаване на застрахователната сума за всяко застраховано лице, намаляване на броя на болнични дни, като условие за възникване на правото на обезщетение ;

2. въвеждане на нов метод за изчисляване на минималния размер на застрахователното обезщетение при настъпване на временна загуба на работоспособност, причинена от злополука и заболяване;

3. увеличаване на размера на обезщетението за временна загуба на работоспособност, причинена от трудова или битова злополука или от злополука, настъпила по повод на изпълнение на служебни задължения или злоумишлени действия на трети лица, настъпила по повод на изпълнение на служебни задължения;

4. възстановяване в разумен размер на медицинските разходи направени от магистратите, за времето на неработоспособността им, както и пълно възстановяване на медицинските разходи за лечение на заболяване, съобразно реално извършени разходи.

За постигане на съгласие и реални резултати, които да не поставят застрахованите лица в унизително положение съм убеден, че следва да бъде продължена създадената практиката в последните години за формиране на работна група в разширен състав от представители на различни институции и организации, които да дадат своя принос в защитата на правата и интересите на магистратите и съдебните служители.

Считам, че въпросите свързани със социалната политика на Висшия съдебен съвет са важни и не следва да бъдат negliжирани.

Проблемите по отношение на условията на труд са идентични и във всички случаи решаването им е в правомощията на Висшия съдебен съвет. Целите, които следва да се реализират са подобряване на условия на труд с материална и техническа обезпеченост с оглед повишаване на производителността и качеството на труда, и осигуряване на финансови средства за ежегодни медицински прегледи на магистратите и съдебните служители, и покриване на максимален брой показатели при медицинските изследвания, с оглед превенция на здравето им и своевременна реакция при заболяване.

Инвестицията в здравето ни повишава потенциала на институцията и ще гарантира качествената и ритмична дейност на магистратите и съдебните служители.

УПРАВЛЕНИЕ НА СЪДЕБНИТЕ СГРАДИ. ИНВЕСТИЦИОННА ПОЛИТИКА

С последните изменения в чл. 30, ал. 2, т. 5 от ЗСВ на Пленума на Висшия съдебен съвет се възложи управлението на недвижимите имоти на съдебната власт. Това изисква много задълбочен анализ и обследване на наличния сграден фонд, както и изготвяне на дългосрочен план за поддръжката му. Считам, че е налице необходимост от оптимизация на сградите с оглед неминуемото отпадане необходимостта на част от тях, предвид предстоящото реструктуриране на съдебната карта, а по отношение на други да се извърши задълбочен анализ за възможността да задоволят повишените изисквания за безопасност, функционалност и осигурен достъп

на гражданите в съдебните зали и работни помещения. Не на последно място по важност е поддръжката на сградния фонд на съдебната власт чрез текущи и основни ремонти, реконструкции, строителство; обзавеждане и оборудване на помещения с цел подобряване на условията на работа на магистратите и в частност на прокурорите.

Сградния фонд има пряко отношение към здравословните и безопасни условия на труд на магистратите и съдебните служители, а някъде дори е жизненоважен за осигуряване на възможност на структурите на съдебната власт да работят. В гр. Варна, например, проблемът с недостатъчните съдебни сгради и помещения съществува от години.

Всички действия по ремонтно-възстановителни работи, обзавеждане, оборудване и т.н. следва внимателно да се планират в съответствие със съдебната карта и съответстващите структури на прокуратурата, с цел избягване преразход на средства, както и ненужно финансиране на безперспективни сгради.

БЮДЖЕТНА ДЕЙНОСТ

Бюджетната дейност е основа за независимостта на съдебната власт. Целите на тази дейност на Висшия съдебен съвет са свързани от една страна с ефективното планиране, управление и разпределение на разходите, а от друга с подобряването на материалните условия на труд на магистратите и съдебните служители. Възнаграждението на съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители, и техните осигуровки трябва да се актуализират периодично и тяхната реална стойност трябва да се поддържа във времето в унисон с инфлационните процеси. Българският магистрат никога не трябва да смята, че неговото възнаграждение може да бъде застрашено, ако актовете му не са угодни на изпълнителната или законодателната власт.

В последните години се наблюдава устойчива тенденция в неадекватното заплащането на високо квалифицирания магистратския труд, въпреки че компетентността на българския магистрат не е поставена на съмнение в обществото и не се оспорва неговата професионална квалификация.

Ето защо, като приоритетна задача на Висшия съдебен съвет трябва да продължи да бъде стриктното изпълнение на законовите разпоредби, което да преустанови възможността за продължителен застой на заплатите. Така ще се постигне своевременно актуализиране на възнагражденията на съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители, и достойното оценяване на труда им.

Считам, че устойчивата тенденция за съществуващата и увеличаваща се голяма разлика между трудовите възнаграждения за най-ниската и най-

високата магистратска длъжност, следва да бъде преустановена. Възприетия от настоящия състав на ВСС нов подход за актуализиране на възнагражденията на различните нива в съдебната система, който да преодолее, т. нар. „ножица на възнагражденията“, следва да продължи да се развива.

Като средство за борбата с корупцията сред магистратите, освен разкриването и наказването на тази престъпления, и спазването на професионалната етика, трябва да се използват и механизмите на доброто заплащане и високите стандарти при пенсиониране. Положителен пример в тази насока е законодателството в Румъния, където са разписани правила за получаване на пенсии от магистратите, които попадат в привилегирована категория, като получават т. н. „специални“ пенсии и могат да достигнат размерът на последно получаваната заплата. От римско време е прозряна истината, че най-добрата и ефикасна борба с корупцията е доброто заплащане и опасността да изгубиш привилегии, а не на последно място и „доброто си име“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Номинацията от колеги – прокурори от страната, които с мотивираното си предложение ми гласуваха висок кредит на доверие ми дава увереност, че мога да бъда полезен за съдебната система от тази позиция, и го приемам като професионално предизвикателство с ясното съзнание за трудностите, пред които е поставена съдебната ни система, както и факта, че ако бъда избран ще довърша вече започнат мандат, от който са изминали 3/5 от мандата на сегашния състав на ВСС.

24.07.2020 г.

ИЗГОТВИЛ:

(ЕВГЕНИ ИВАНОВ ИВАНОВ)